

Lect. univ. dr. Petruța-Elena Ispas

Universitatea Titu Maiorescu

Facultatea de Drept

Drept civil.

Teoria generală a obligațiilor

Sinteze. Jurisprudență. Grile

Editura
Stamangiu
2019

	unei norme legale imperative (art. 1237 C. civ.). Cauza ilicită este sancționată cu nulitatea absolută a contractului dacă este comună sau, după caz, dacă cealaltă parte a cunoscut-o sau, după împrejurări, trebuia să o cunoască [art. 1238 alin. (2) C. civ.].
Cauza să fie morală	– cauza este imorală atunci când contravine bunelor moravuri [art. 1236 alin. (3) C. civ.]. Cauza imorală este sancționată cu nulitatea absolută a contractului dacă este comună sau, după caz, dacă cealaltă parte a cunoscut-o sau, după împrejurări, trebuia să o cunoască [art. 1238 alin. (2) C. civ.].
Restituirea prestațiilor	– ceea ce se primește sau se execută în temeiul unei cauze imorale sau ilicite este supus restituirii (art. 1638 C. civ.).
Proba cauzei	– până la proba contrară, cauza este prezumată că există și că este valabilă, chiar dacă nu este prevăzută în mod expres (art. 1239 C. civ.). Prezumția instituită este una relativă, dovada contrară putând fi făcută cu orice mijloc de probă.

E. Forma contractului

Noțiune. Principii aplicabile	– cu privire la forma contractului, acordul de voințe al părților, nu trebuie să îmbrace forme speciale pentru a produce efecte juridice, consimțământul putând fi exprimat în exterior expres, ori implicit sub diferite forme, de la un simplu gest până la înscrisul autentic. Așadar, forma contractului este guvernată de principiul consensualismului. În consecință, ca regulă, contractele sunt consensuale, producând efecte fără a fi necesară îndeplinirea unor forme speciale în care să fie exprimat consimțământul; – astfel, ca regulă, simplul acord de voințe al părților este necesar pentru încheierea valabilă a contractului (art. 1178 C. civ.), de la această regulă fiind stabilită o excepție în sensul că simplul acord de voință nu este necesar și suficient pentru încheierea valabilă a contractului atunci când legea impune o anumită formalitate pentru ca un contract să fie valabil încheiat; – astfel, ca o excepție de la principiul consensualismului, art. 1244 C. civ. prevede faptul că, „În afara altor cazuri prevăzute de lege, trebuie să fie încheiate prin înscris autentic, sub sancțiunea nulității absolute, convențiile care strămută sau constituie drepturi reale care urmează a fi înscrise în
--------------------------------------	---

	cartea funciară”. Așadar, pentru înscrierea în cartea funciară, este cerută forma autentică, sub sancțiunea nulității absolute; – în același sens, art. 1245 C. civ. prevede regulile aplicabile formei contractelor electronice, prevăzând faptul că „Contractele care se încheie prin mijloace electronice sunt supuse condițiilor de formă prevăzute în legea specială”. În materia contractelor electronice, legea specială la care face trimitere Codul civil este reprezentată de Legea nr. 365/2002 privind comerțul electronic și Legea nr. 455/2001 privind semnătura electronică.
Excepții. Clasificarea condițiilor de formă	– excepțiile de la principiul consensualismului trebuie să fie prevăzute în mod expres de lege, în conformitate cu prevederile art. 1178 C. civ.; – așa cum precizam anterior, ori de câte ori prin lege se stabilește o excepție, trebuie analizată forma pe care legea o impune. Această delimitare este importantă din perspectiva consecințelor care intervin în caz de nerespectare a dispozițiilor legale. În funcție de aceste consecințe juridice, trebuie distins între forma ad validitatem, forma ad probationem și forma pentru opozabilitate față de terți.
Forma ad validitatem	– element esențial al contractului în lipsa căruia contractul este lovit de sancțiunea nulității absolute; – nu este compatibilă cu manifestarea tacită de voință, astfel încât presupune, în toate cazurile, manifestare expresă de voință a părților contractante; – are caracter exclusiv, în sensul că pentru un anumit act juridic trebuie îndeplinită o anumită formă; <i>Aplicații:</i> – contractul de donație; – convențiile care strămută sau constituie drepturi reale care urmează a fi înscrise în cartea funciară; – vânzarea unei moșteniri; – contractul de întreținere; – contractul de arendă; – convenția prin care se constituie ipoteca, mobilară sau imobiliară; – fideiusiunea; – cesiunea ipotecii etc.

Forma <i>ad probatio-nem</i>	– este instituită pentru probarea contractului; sancțiunea care intervine în caz de nerespectare este imposibilitatea de probare a existenței contractului; – are caracter obligatoriu. <i>Aplicații:</i> – contractul de societate; – contractul de comision; – contractul de consignație; – contractul de depozit; – contractul de asigurare; – contractul de tranzacție etc.
Forma <i>pentru opozabilitate față de terți</i>	– necesară pentru a face contractul opozabil terților; în caz de nerespectare a formei cerute pentru opozabilitate față de terți, sancțiunea va fi <i>inopozabilitatea contractului</i>; – are caracter obligatoriu. <i>Aplicații:</i> – înregistrarea ipotecilor mobiliare în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare; – publicitatea constituirii gajului asupra bunurilor mobile corporale în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare; – înscrierea cesiunii unei universalități de creanțe în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare etc.

II. Teste grilă

1. În materia încheierii contractului, este adevărat că:

- oferta de a contracta adresată unei persoane prezente produce efecte doar dacă este menținută un termen rezonabil de autorul acesteia;
- propunerea adresată unor persoane nedeterminate valorează ofertă de a contracta numai dacă este precisă;
- decesul ofertantului atrage caducitatea ofertei doar atunci când natura afacerii ce urmează să se încheie sau împrejurările concrete ale cauzei o impun.

2. În privința regulilor aplicabile încheierii contractului între persoane absente, nu este adevărat că:

- acceptarea ofertei de a contracta făcută în termen dar ajunsă la ofertant după expirarea termenului din motive care nu îi pot fi imputate accep-

tantului, produce efecte dacă autorul ofertei îl înștiințează de îndată despre acest lucru;

b) oferta adresată prin telefon, dacă nu are termen de acceptare, trebuie menținută un termen rezonabil, pentru ca destinatarul să aibă timp să răspundă;

c) acceptarea ofertei este necorespunzătoare dacă nu respectă forma anume cerută de ofertant.

3. Consimțământul este viciat atunci când:

a) eroarea de drept a intervenit asupra unei norme legale accesibile;

b) elementul asupra căruia a intervenit eroarea putea fi cunoscut cu diligențe rezonabile;

c) eroarea de calcul se concretizează într-o eroare asupra cantității, element esențial pentru încheierea contractului.

4. Pentru a produce efecte juridice, consimțământul părților:

a) trebuie să fie exprimat în cunoștință de cauză, sub sancțiunea nulității absolute;

b) poate proveni dintr-o simplă temere, izvorâtă din respect, ce nu a reprezentat violență;

c) poate proveni și de la o persoană care, la momentul încheierii contractului se afla definitiv într-o stare care o pune în imposibilitate să își dea seama de urmările faptei sale.

5. În materia încheierii contractului, este adevărat că:

a) un contract care a fost încheiat de o parte aflată în stare de necesitate poate fi anulat doar dacă cealaltă parte a profitat de această împrejurare;

b) în cazul leziunii, disproporția dintre contraprestații trebuie să subziste până la data sesizării instanței cu cererea în anulare;

c) în cazul în care violența este săvârșită de un terț, autorul violenței răspunde de prejudiciile cauzate independent de anularea contractului.

6. În ceea ce privește condițiile de validitate la încheierea unui contract, nu este adevărat că:

a) contractele reale pot fi atât consensuale, cât și solemne;

b) orice contract solemn este autentic;

c) în materia incapacității de a contracta se aplică regula analogiei.

7. În privința capacității de a contracta, în caz de nerespectare a prevederilor stabilite de lege se aplică următoarele sancțiuni:

a) pentru nerespectarea regulilor din materia cumpărării de drepturi litigioase operează sancțiunea nulității absolute fără excepție;

b) actele făcute de tutore fără autorizarea instanței de tutelă sunt nule, nulitatea operând doar dacă se dovedește un prejudiciu în patrimoniul persoanei ocrotite;

c) dacă părintele cumpără personal sau printr-o persoană interpusă un bun al copilului său minor pe care îl reprezintă, actul este anulabil.

8. Referitor la încheierea actelor de către minorul cu capacitate de exercițiu restrânsă, este adevărat că:

a) pentru a invoca leziunea, minorul trebuie să fi încheiat singur actul lezionar;

b) actul de conservare încheiat de minor poate fi lezionar pentru acesta;

c) pentru incidența leziunii, minorul poate solicita exclusiv aplicarea sancțiunii nulității relative a actului.

9. Cauza contractului:

a) este prezumată că există și că este valabilă doar dacă este prevăzută în mod expres;

b) este ilicită și atunci când contractul reprezintă un mijloc juridic pentru eludarea aplicării unei norme juridice imperative;

c) dacă este ilicită sau imorală nu dă dreptul la restituirea prestațiilor executate în temeiul contractului.

10. Dolul:

a) dă dreptul părții al cărei consimțământ a fost viciat să solicite anularea contractului și atunci când eroarea în care s-a aflat nu a fost esențială;

b) este prezumat, prezumția instituită de lege fiind una relativă;

c) dă dreptul părții al cărei consimțământ a fost viciat să solicite, în afară de anularea contractului, și daune-interese.

III. Jurisprudență

1. Formarea consimțământului. Oferta de a contracta

Potrivit cererii formulate, apelanta-creditoare S.C.I. SA a solicitat încuviințarea executării silite în temeiul unui contract încheiat la distanță, pentru care legea nu impune respectarea unor condiții speciale de formă, *ad validitatem*, astfel că, pentru formarea contractului este necesară acceptarea fără